

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.642/2024/13.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Molnár Ferencné dr., a tanács elnöke
Dr. Hornyák Szabolcs János, előadó bíró
Dr. Bartkó Levente, bíró
Dr. Horváth Péter, bíró
Dr. Varga Eszter, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2025. április 1.

Az ügy tárgya: hűtlen kezelés büntette és más bűncselekmények

Terhelt(ek): II. rendű

Első fok: Békéscsabai Járásbíróság, 11.B.200/2020/186., ítélet,
tárgyalás, 2022. október 26.

Másodfok: Gyulai Törvényszék, 4.Bf.64/2023/12., ítélet,
nyilvános ülés, 2023. november 28.

Az indítvány előterjesztője: a II. rendű terhelt védője

Az indítvány iránya: a II. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a hűtlen kezelés büntette és más bűncselekmények miatt az I. rendű terhelt és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben a II. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati

indítványt elbírálva a Békéscsabai Járásbíróság 11.B.200/2020/186. számú és a Gyulai Törvényszék 4.Bf.64/2023/12. számú ítéletét a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Békéscsabai Járásbíróság a 2022. október 26. napján meghozott 11.B.200/2020/186. számú ítéletével a II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki folytatólagosan, társtettesként elkövetett hűtlen kezelés büntetnének kísérletében [Btk. 376. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont]. Ezért 1 év szabadságvesztésre és 2 év gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés büntetés végrehajtását 2 év próbaidőre felfüggesztette. Rendelkezett arról, hogy a szabadságvesztés esetleges végrehajtása során azt börtönben kell végrehajtani, és ez esetben a II. rendű terhelt legkorábban a kiszabott büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett a zár alá vétel feloldásáról, a bűnjelekről és a bűnügyi költségről. A magánfél által bejelentett polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasította.

[2] Kétirányú fellebbezések alapján eljárva a Gyulai Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2023. november 28. napján jogerős 4.Bf.64/2023/12. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a II. rendű terhelt tekintetében akként változtatta meg, hogy a terhére rótt bűncselekményt folytatólagosan, társtettesként elkövetett hűtlen kezelés büntetéként [Btk. 376. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont] minősítette. A zár alá vétel feloldására, és a bűnjelekre vonatkozó rendelkezés pontosítása mellett az elsőfokú bíróság ítéletét a II. rendű terhelt tekintetében egybekben helybenhagyta.

II.

[3] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a II. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt – a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára alapítottnan – elsődlegesen a II. rendű terhelt felmentése, másodlagosan a megtámadott határozat hatályon kívül helyezése, és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása érdekében.

[4] Indokai szerint a II. rendű terhelt vonatkozásában sem a társtettesesség, sem pedig a folytatólagos elkövetés nem állapítható meg. Előbbi kapcsán kifejtette, hogy a 2011. július 19.

és 2011. augusztus 29. napján kötött vállalkozási és üzemeltetési szerződések tekintetében azért kizárt a társtettesi elkövetés, mert az I. rendű terheltnek ekkor még nem volt vagyonkezelési kötelezettsége, az ügyvezetői megbízatását csak 2011. október 1. napján szerezte meg. Ettől az időponttól kezdődően azonban a II. rendű terhelt sem munkaviszonnyal, sem megbízási jogviszonnyal nem rendelkezett az 1. számú Kft.-nél. Ekként kizárt, hogy az I. rendű terhelt által ezután kötött vagy módosított szerződések vonatkozásában a II. rendű terhelt társtettesként járt volna el.

[5] Az 1/2016. Büntető jogegységi határozatra hivatkozással kifejtette, hogy tévedett az eljáró bíróság, amikor a II. rendű terhelt cselekményét folytatólagosan elkövetettnek minősítette. A jogegységi határozat alapján ugyanis a helyes minősítés egy rendbeli bűncselekmény, természetes egység, az I. rendű terhelt közreműködése pedig az ügyvezetővé történt kinevezése előtt csak bűnsegédi magatartásként értékelhető.

[6] Mind a beléptetőrendszerrel kapcsolatos, mind pedig a parkolási- és riasztórendszerre vonatkozó szerződésekkel összefüggésben utalt arra, hogy az I. rendű terhelt által kötött, illetve módosított újabb szerződésekben a II. rendű terhelt semmilyen vonatkozásban nem működött közre. Ez alapján határolható be és állapítható meg terheltként külön-külön a vagyoni hátrány összege. Ebből következően a II. rendű terhelt nem felel az I. rendű terhelt által 2012-ben kötött vagy módosított szerződések kapcsán felmerült vagyoni hátrányért.

[7] Hivatkozott arra, hogy a II. rendű terhelt agrármérnök végzettségű, és olyan időpontban bízták meg a beléptetőrendszer üzembe helyezésével, amikor az már egyre inkább sürgető feladattá vált. A II. rendű terhelt folyamatosan konzultált az általa irányított társaság jogi képviseletét ellátó ügyvéddel, és laikusként bízott abban, hogy amennyiben szükséges, a jogi képviselet felhívja a figyelmét a szerződésekkel kapcsolatos teendőkre.

[8] A II. rendű terhelt kérésére az I. rendű terhelt szerezte be a kivitelezési ajánlatokat, melyek elbírálására egy bizottság alakult. Az ajánlatok közül az I. rendű terhelt is a 2. számú Kft.-vel kötendő szerződésre tett javaslatot, melyet a döntés meghozatalakor a II. rendű terhelt figyelembe vett.

[9] Mindezek alapján a II. rendű terheltnek nem róható fel, hogy tudnia kellett volna arról, hogy a javasolt vállalkozó munkadíja feltűnően aránytalan lesz. Erre figyelemmel álláspontja szerint a II. rendű terhelt terhére rótt cselekmény legfeljebb hanyag kezelés vétségének minősülhet.

[10] Kifejtette, hogy a vagyoni hátrány bekövetkezésének veszélye már a számlázás előtt, 2011 augusztusában is ismert volt a tulajdonos előtt, de még ezt követően három évig nem történt érdemi intézkedés a folyamatosan keletkező kár megszüntetése érdekében. Ez pedig olyan önhiba, amely a károsult terhére esik, mert nem tett eleget a kárenyhítési kötelezettségének.

[11] A Legfőbb Ügyészség BF.657/2024/2. számú nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt törvényben kizártnak tartotta.

[12] Kifejtette, hogy anyagi jogszabálysértésre hivatkozás nélküli az indítvány azon érvelése, miszerint a II. rendű terheltnek felrótt cselekmény hanyag kezelésnek minősül, mert az az irányadó tényállástól eltérő, abban nem szereplő tényeken alapul. E vonatkozásban utalt rá, hogy az irányadó tényállás szerint a terheltek a szerződések előkészítése és megkötése során az általuk képviselt társasággal megbízási jogviszonyban álló jogi képviselőket a szerződéskötési folyamatból kihagyták, a tulajdonost a szerződésekről nem tájékoztatták.

[13] Álláspontja szerint a felülvizsgálati eljárásban nem vitatható az eljáró bíróság mérlegelő tevékenységével megállapított vagyoni hátrány összege sem.

[14] Hivatkozott arra, hogy a bűncselekmény elkövetési ideje az elkövetési magatartás tanúsításának ideje, így nincs jelentősége annak, hogy az elkövetési magatartással okozati összefüggésben előálló eredmény csak későbbi időpontban következett be.

[15] Indokai szerint a folytatólagos elkövetést, illetve a társtettes minősítést vitató védői álláspont felülvizsgálatot nem alapoz meg, mert ezek nem a Btk. Különös része szerinti minősítés részei. Mindazonáltal rögzítette, hogy jelen ügyben a II. rendű terhelt cselekményének minősítése törvényes, amely a folytatólagosság tekintetében megfelel a védő által is hivatkozott jogegységi határozatban foglaltaknak.

[16] Mindezek alapján azt indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítványt – mint törvényben kizártat – utasítsa el.

[17] A Legfőbb Ügyészség nyilatkozatára tett észrevételében a védő a felülvizsgálati indítványban írtakkal egyezően nyilatkozott. Ismételten utalt arra, hogy az I. rendű terhelt által kötött szerződésekről a II. rendű terhelt nem tudott, így azokra a tudattartalma nem terjedt ki.

III.

[18] A II. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítvány nem alapos.

[19] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szemben jogi – nem ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 648. § a)-d) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[20] A felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés], a jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható [Be. 659. § (1) bekezdés].

[21] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja szerint a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést.

[22] A felülvizsgálati indítvány szerint tévedett az eljáró bíróság, amikor a II. rendű terhelt büntetőjogi felelősségét hűtlen kezelés büntetében állapította meg, mert a terhére legfeljebb hanyag kezelés vétsége róható.

[23] A Btk. 376. § (1) bekezdése szerint hűtlen kezelést követ el, akit idegen vagyontárgyával bízott meg, és ebből folyó köteletségének megszegésével vagyoni hátrányt okoz. A (4) bekezdés a) pontja alapján a büntetés egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a hűtlen kezelés jelentős vagyoni hátrányt okoz.

[24] A hűtlen kezelés jogi tárgya a vagyontárgy megóvásához fűződő tulajdonosi érdek.

[25] E bűncselekmény lényege: vagyoni hátrányt okozó visszaélés az idegen vagyontárgy kezelésére vonatkozó megbízatással; elkövetési magatartása a vagyontárgykezelési kötelezettség megszegése. A vagyontárgykezelési kötelezettség tartalmát megállapíthatják jogszabályok, hatósági határozatok, megbízási szerződések, belső szabályzatok, a társaság legfőbb szervének utasításai és belső szokásjogi szabályok egyaránt. Mindezeknek közös lényege, hogy a vagyontárgykezelőnek a rendes gazdálkodás szabályai szerint kell eljárnia, és nem tanúsíthat olyan magatartást, amely a tulajdonos vagyoni érdekeinek sérelmével jár. Vagyis a

vagyongazdálkodó megbízása teljesítése során a tulajdonos érdekeinek megfelelően és javára köteles eljárni.

[26] A hűtlen kezelés olyan szándékosan megvalósítható bűncselekmény, amely csak akkor állapítható meg, ha az idegen vagyon kezelésével megbízott személy magatartása, és a tulajdonos oldalán bekövetkezett vagyoni hátrány között okozati összefüggés fennáll; vagyis a törvényi tényállásból az is következik, hogy a vagyoni hátrány elszenvedője végső soron a vagyon tulajdonosa lehet. Az elkövető szándékának a vagyoni hátrány bekövetkezésére is ki kell terjednie, amely lehet eshetőleges szándék is.

[27] Ezzel szemben a Btk. 377. § (1) bekezdése szerint hanyag kezelést az követ el, akit idegen vagyon törvényen alapuló kezelésével vagy felügyeletével bíztak meg, és az ebből eredő kötelességének megszegésével vagy elhanyagolásával gondatlanságból vagyoni hátrányt okoz.

[28] A hanyag kezelés nem a hűtlen kezelés gondatlan alakzata; elkövetői köre más (a tényállás a felügyelet kifejezést is tartalmazza), a kötelességszegés lehet szándékos és gondatlan, az eredmény tekintetében az elkövetőt csak gondatlanság terhelheti.

[29] A hűtlen kezelés és a hanyag kezelés között – azon túl, hogy az előbbi szándékos, az utóbbi pedig gondatlan bűncselekmény – éppen az a döntő különbség, hogy a hűtlen kezelés bármely megszorítás nélkül, gyakorlatilag mindenféle vagyongazdálkodói kötelezettség megsértésével megvalósítható; ezzel szemben a hanyag kezelés törvényi tényállása „a törvényen alapuló” szűkítő elemet tartalmazza. Ebből adódóan hanyag kezelés akkor állapítható meg, ha – a törvényi tényállás további elemeinek megvalósulása mellett – az idegen vagyon kezelésére vagy felügyeletére vonatkozó megbízás közvetlenül törvényen alapul, annak tartalmát, az abból eredő kötelezettséget maga a törvény határozza meg [4/2003. Büntető jogegységi határozat].

[30] Jelen ügyben nem ez a helyzet, így a II. rendű terheltnek felrótt cselekmény hanyag kezelésként való minősítése már ezért sem kerülhet szóba.

[31] Eldöntendő kérdés, hogy az 1. számú Kft. vagyonával való gazdálkodás során a II. rendű terhelt a szóban forgó szerződések megkötésével büntetőjogi tilalomba ütköző – a hűtlen kezelés törvényi tényállásába illeszkedő – elkövetési magatartást tanúsított-e, magatartása és a vagyoni hátrány között fennáll-e az okozati összefüggés, alanyi oldalon pedig a bűnössége (szándékosság) megállapítható-e.

[32] A hűtlen kezelés tettese csak az lehet, aki a dolgot kezeli, akire a vagyongazdálkodói megbízás kiterjed.

[33] Ezzel összefüggésben az irányadó tényállás a következőket tartalmazza:

- a II. rendű terhelt 2010. december 10. napjától 2011. szeptember 30. napjáig állt határozott idejű munkaviszonyban az 1. számú Kft. sértettjénél, a munkaköre ügyvezető igazgató volt;

- a határozott idejű munkaszerződését eredetileg 2012. december 31. napjáig kötötték, azonban az hamarabb megszüntetésre került;

- a II. rendű terhelt 2011. január 1. napjáig a korábbi vezetővel közösen, ezt követően pedig egy személyben látta el a társaság ügyvezetését, cégjegyzékre önállóan volt jogosult;

- a II. rendű terhelt feladatát képezte a társaság eredményes működtetése, az ehhez szükséges személyi vagy tárgyi feltételek biztosítása, a városi közgyűléssel szembeni elkötelezettség, együttműködés és kapcsolattartás;

- köteles volt teljes szellemi felkészültséggel, szakmai tapasztalatával elősegíteni a kft. célszerű és hatékony működését, minden tőle elvárhatóat megtenni a társaság érdekeinek megvalósítása érdekében;

- az alapító okiratban meghatározott és a jogszabályi keretek között volt köteles irányítani az 1. számú Kft.-t, gyakorolni a munkáltatói jogkört a társaság többi munkavállalója felett a szervezeti és működési szabályzatban megfogalmazottak szerint;
- feladatát képezte a közgyűlés által elfogadott éves üzleti tervben meghatározott célok megvalósítása;
- az 1. számú Kft. vagyonának megőrzése, gyarapítása, és mindazon kötelezettségek teljesítése, melyeket a gazdasági társaságokról szóló törvény, egyéb jogszabályok, az 1. számú Kft. alapító okirata, a munkáltató belső szabályzatai és a munkaszerződés az ügyvezetőre hárított;
- a munkaszerződés értelmében vezető állású munkavállalónak minősült;
- a munkakörébe tartozó feladatokat a mindenkor hatályos jogszabályok, a munkáltató közgyűlési határozatai, a munkaköri leírásban rögzítettek szerint kellett ellátnia a vezető beosztású munkavállalótól általában elvárható gondossággal;
- a vezetői tevékenységének keretében a társaságnak okozott kárért a polgári jog szabályai szerint felelt;
- az általa betöltött munkakör célja a társaság tevékenységéhez szükséges szervező, irányító, vezetői teendőknek az ellátása, a társaság optimális, hatékony működtetése, a kft. tevékenységi köreihez igazodó tartósan magas színvonalú működés biztosítása volt.

[34] Az irányadó tényállás szerint a II. rendű terhelt ügyvezetői tisztsége 2011. november 30. napján szűnt meg, miután a lemondását a városi közgyűlés tudomásul vette, a munkaviszony közös megegyezéssel történő megszüntetését pedig 2011. szeptember 30-i hatállyal jóváhagyta.

[35] Mindezekből adódóan nem kétséges, hogy az 1. számú Kft. vagyona vonatkozásában a II. rendű terheltet ügyvezetőként 2011. január 1. napjától 2011. szeptember 30. napjáig vagyonkezelői kötelezettség terhelte. Ezt egyébként a felülvizsgálati indítvány sem vitatta.

[36] A fentebb kifejtettek szerint a bűncselekmény elkövetési magatartása a vagyonkezelői kötelezettség megsértése.

[37] Ezzel összefüggésben a jogerős ítéletben megállapított, és ekként a felülvizsgálati eljárásban is irányadó tényállás az alábbi ténymegállapításokat tartalmazza:

- az 1. számú Kft. sértett képviselőjében eljáró II. rendű terhelt a 2. számú Kft.-vel 2011. július 19-én az 1. számú Kft. telephelyének beléptető és fizető parkolási automatika rendszere kialakítására, valamint a kiépített rendszer 2011. október 1. napjától 3 éven keresztül történő üzemeltetésére vonatkozó vállalkozási és üzemeltetési szerződést írt alá;
- 2011. augusztus 29-én ugyanezzel a kft.-vel további szerződéseket írt alá, melyek közül az egyik az 1. számú Kft. telephelyén a beépített tűzjelzőrendszer tervezéséről, engedélyeztetéséről, kivitelezéséről és üzemeltetéséről, a másik pedig a beépített tűzjelzőrendszer karbantartásáról és a telephely tűzvédelmi feladatainak ellátásáról szólt;
- ugyanezzel a kft.-vel szintűgy 2011. augusztus 29-én olyan vállalkozási és üzemeltetési szerződést is aláírt, mely a társaság telephelye videótechnikai térfigyelőrendszerének bővítésére és üzemeltetésére vonatkozott;
- az 1. számú Kft. esetében a vonatkozó jogszabályi előírások alapján egyösszegű fizetésnél egyszerű közbeszerzési eljárást, míg részletfizetésnél normál közbeszerzési eljárást kellett volna lefolytatni, az egyszerű közbeszerzési eljárásban is ajánlattételi felhívást kellett volna hirdetmény útján közzétenni;
- az elkövetéskor hatályos beszerzési szabályzat az 1. számú Kft. vonatkozásában előírta azt, hogy az ügyvezető az ajánlatok elbírálására legalább háromtagú bírálóbizottságot hoz létre,

melynek valamennyi tagja szakértelemmel kell, hogy rendelkezzen. A háromtagú bizottság tagjai kötelesek a munkájukról jegyzőkönyvet készíteni, amelynek részét képezi az indokolással ellátott bírálati lapjuk is. A beszerzési szabályzat azt is meghatározta, hogy a bírálóbizottság szakvéleménye mit kell, hogy tartalmazzon. A szabályzat szerint továbbá az ügyvezető ezen bizottsági szakvélemény és döntési javaslat alapján dönt a nyertes ajánlattevő személyéről, de nem köti őt a bizottság véleménye vagy javaslata;

- jelen ügyben ajánlattételi felhívás nem készült egyik rendszer, tehát sem a beléptető, sem pedig a videómegfigyelő rendszer üzembe helyezése tárgyában;

- a beléptetőrendszer kialakítására az ajánlatok bekérése az informatikus rendszergazda által készített „parkoló üzleti modell” alapján történt az I. rendű terhelt által kiválasztott cégektől;

- a beléptetőrendszer átalakítására három cég, köztük a 2. számú Kft. tett ajánlatot, ugyanis tőlük kértek;

- a 2. számú Kft. rövid ajánlati ismertetője szerint a költség nettó 9.352.500 forint;

- ez az ajánlati ismertető nem szólt részletfizetésről, bérleti lehetőségről, üzemeltetésről;

- az I. rendű terhelt által 2011. július 20-i dátummal, utólag készített formális „bírálóbizottsági jegyzőkönyv”, melyből azonos dátummal két különböző tartalmú készült, azt a valótlaniságot rögzítette, miszerint egy négytagú bizottság, melynek vezetője ő maga volt, a 2. számú Kft. ajánlatának elfogadására tesz javaslatot az ügyvezető igazgatónak. A társaság ajánlata a jegyzőkönyv szerint azért a legkedvezőbb, és a kiválasztást döntően az indokolta, hogy az az 1. számú Kft.-nek nem kell egy összegben biztosítani a bekerülési költséget, hanem azt részletekben fizetheti meg. Mindezekon kívül a 2. számú Kft. ajánlata azért is a legjobb, mert biztosított a beléptetőrendszer üzemeltetése;

- sem a tűzjelzőrendszer kiépítése, sem pedig a videómegfigyelő rendszer felújítása és üzemeltetése tárgyában nem kértek be írásbeli ajánlatot a 2. számú Kft.-től;

- ehhez képest az I. rendű terhelt 2011. augusztus 25-i dátummal két bírálóbizottsági jegyzőkönyvet készített, melyek tartalma szerint ugyanazon a napon, ugyanazon résztvevőkkel, ugyanazon bírálati szempontok szerint, szó szerint egyező vélemények alapján szintén a 2. számú Kft. került kiválasztásra a tűzjelzőrendszer kiépítése, valamint a videómegfigyelő rendszer felújítása tekintetében is. A jegyzőkönyv szerint az 1. számú Kft. számára a többi ajánlathoz képest azért volt ez előnyös, mert a bekerülési érték mindkét rendszer esetében részletekben fizethető meg;

- sem a 2011. július 20-i, sem a 2011. augusztus 25-i keltezésű bírálóbizottsági jegyzőkönyvekhez nem tartoztak bírálati lapok, illetve semmilyen olyan dokumentum, ami az eljárási szempontokat, vagy az értékelési módszert rögzítette volna;

- a bírálóbizottsági ülések dátuma és az egyes rendszerekre vonatkozó szerződések aláírása között alig néhány nap telt el, továbbá a beléptetőrendszerre vonatkozó szerződést a II. rendű terhelt korábban aláírta a 2. számú Kft.-vel, mint ahogyan a jegyzőkönyv szerint a bizottsági ülés megtartására sor került, és javaslat született;

- a bírálóbizottságok nem végezték el a jegyzőkönyvben rögzített tevékenységüket, ezek a jegyzőkönyvek valójában az I. rendű terhelt közreműködésével és a II. rendű terhelt tudtával utólag készültek azért, hogy azt a látszatot keltsék, miszerint egy független bíráló testület tartotta a legkedvezőbbnek a 2. számú Kft. ajánlatát a többi ajánlathoz képest. A bírálóbizottságok tagjai továbbá jellemzően az 1. számú Kft. sértettel szerződéses kapcsolatban álló gazdasági társaságok képviselői voltak.

- a II. rendű terhelt a 2. számú Kft.-vel más jogi típusú szerződéseket írt alá, más műszaki tartalommal, mint amihez a rendelkezésre álló pályázati ajánlatok készültek;

– a sértett társaság által fizetendő díj a többszöröse lett a fellelhető eredeti ajánlatokban feltüntetett vállalkozói díjnak, tehát a II. rendű terhelt a beléptetőrendszerre, a tűzjelzőrendszerre és a videótechnikai megfigyelő rendszerre vonatkozó szerződéseket nem azzal a tartalommal kötötte meg, mint ami a rendelkezésre álló ajánlatokból, és ezek bírálatáról készült jegyzőkönyvek tartalmából következne;

– a II. rendű terhelt szerződéskötése miatt a 2. számú Kft.-vel megkötött szerződések az 1. számú Kft. sértett társaság számára a fellelhető eredeti ajánlatokhoz képest több, mint háromszoros értékű kötelezettségvállalást eredményeztek, mely tartalmú szerződések aláírására a II. rendű terhelt nem rendelkezett felhatalmazással, a beszerzési szabályzat rendelkezéseinek nem tettek eleget, és nem volt előkészítve sem egy bizottsági javaslat keretében sem.

– a részletfizetési megállapodások megkötése nem volt indokolt, a részletekben történő pénzügyi teljesítés minden egyes évben kedvezőtlenül hatott az 1. számú Kft. sértett teljesítményére, holott a szerződések megkötésének idején a sértett társaság rendelkezett az egy összegben történő teljesítéshez szükséges forrással;

– a II. rendű terhelt ezekről a szerződésekről a város önkormányzatát mint a sértett alapítóját és tulajdonosát aláírás előtt nem tájékoztatta, a 2011. augusztus 29. napján kötött szerződéseket nem küldte meg az alapító részére;

– a 2011. július 19. napján kötött szerződést a II. rendű terhelt 2011. augusztus 11-én küldte meg az alapító önkormányzathoz;

– az alapító kifogásolta, hogy a megkötött szerződés beleütközik az önkormányzat vagyonrendeletébe és az 1. számú Kft. alapító okiratába is, ugyanis a II. rendű terhelt nem volt saját hatáskörében jogosult a szerződések aláírására, ugyanis az önkormányzat vagyonrendelete és a 25/2003. (VI. 27) Kgy. számú határozat akként rendelkezett, hogy 5 millió forintot meghaladó befektetésekről, szerződéskötésről és kötelezettségvállalásról a közgyűlés dönt.

[38] Az irányadó tényállás egyértelműen rögzíti tehát az 1. számú Kft.-re irányadó szerződéskötési, kötelezettségvállalási szabályokat, továbbá azt is, hogy a II. rendű terhelt ezen előírásokat figyelmen kívül hagyva választotta ki azt a gazdasági társaságot, amellyel az 1. számú Kft. képviseletében eljárva a túlárazott, az 1. számú Kft. számára előnytelen szerződéseket aláírta. Ez pedig egyértelműen a vagyonkezelői kötelezettség szándékos megszegését jelenti.

[39] Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a szerződések megkötése egyenes szándékkal történt, melynek kifejezetten az volt a célja, hogy a 2. számú Kft. előnyt szerezzen az 1. számú Kft. hátrányára {Békéscsabai Járásbíróság 11.B.200/2020/186. számú ítélet [456] bekezdés}.

[40] Az is nyilvánvaló, hogy ennek eredményeként a sértett az 1. számú Kft.-nél utóbb vagyoni hátrány következett be.

[41] Az irányadó tényállás szerint ugyanis az I. rendű és a II. rendű terhelt által megkötött szerződések és szerződésmódosítások következtében 2011. október 2. és 2014. decembere között összesen 104.484.799 forint került kifizetésre a 2. számú Kft. irányába az 1. számú Kft. részéről, miközben a fenti rendszerek létesítésére, üzemeltetésére és karbantartására a reálisan szükséges összeg átlagos piaci ár mellett a tényállásbeli időben összesen 59 millió forint lett volna.

[42] A tényállás rögzíti azt is, hogy ennél az 59 millió forintos reális összegnél, a társaság érdekeivel ellentétes módon a terheltek cselekvősege következtében az 1. számú Kft. sértett a 2. számú Kft. részére 45.484.799 forinttal magasabb összeget fizetett ki.

[43] A felülvizsgálati indítványban a védő vitatta a folytatólagos elkövetést, álláspontja szerint a II. rendű terhelt terhére rótt bűncselekmény egy rendbeli természetes egység.

[44] Helytállóan utalt a Legfőbb Ügyészség arra, hogy a felülvizsgálati indítvány által is hivatkozott 1/2016. Büntető jogegységi határozat szerint, ha a vagyonkezelési kötelezettséget megszegő többféle (különböző) elkövetési magatartás több különböző, azonban egyenként önmagában is bűncselekménynek minősülő vagyoni hátrány keletkezéséhez vezet, a cselekmény folytatólagosan elkövetett hűtlen kezelés, feltéve, hogy a folytatólagosság megállapításához szükséges egyéb feltételek is teljesültek.

[45] Jelen ügyben éppen erről van szó.

[46] Ezzel szemben a védő által is hivatkozott bűncselekményegység megállapítására akkor kerülhet sor, ha ugyanazon vagyonkezelési megbízatás körében egyetlen konkrét vagyonkezelési kötelezettség megszegésével okozati kapcsolatban következik be a vagyoni hátrány, mégpedig akár egyszerre, egy alkalommal, akár részletekben, akár ismétlődően, függetlenül attól, hogy az egyes részletek meghaladják-e a bűncselekményi értékhatárt vagy sem, továbbá, ha ugyanannak a vagyonkezelési megbízásnak a teljesítése során több különböző vagyonkezelési kötelezettség-szegő magatartás következménye egy (a szabálysértési értékhatárt meghaladó összegű) vagyoni hátrány, amely részletekben is bekövetkezhet.

[47] Ha ugyanannak a vagyonnak a kezelésére vonatkozó megbízás körében az elkövető több kötelezettség-szegő magatartása több, egymástól elkülönülő, tehát különböző vagyoni hátrány keletkezéséhez vezet, természetes egységről nem lehet szó. Ebben az esetben, amennyiben a vagyoni hátrányok külön-külön,összepszerűségükben meghaladják a szabálysértési értékhatárt, bűnhalmazat létesül.

[48] Mivel azonban az ugyanazon vagyonkezelési megbízatás körében az önmagukban hűtlen kezelésként értékelendő bűncselekmények sértettje szükségképpen ugyanaz, ha ennek a Btk. 6. § (2) bekezdésében meghatározott más feltételei is megállapíthatóak, a több, önmagában is hűtlen kezelésnek minősülő cselekmény folytatólagos egységként kerül értékelésre (1/2016. Büntető jogegységi határozat III/4. pont).

[49] Jelen ügyben az irányadó tényállás szerint a II. rendű terhelt rövid időközökben, 2011. július 19-én, és alig több, mint egy hónappal később, 2011. augusztus 29-én írta alá az 1. számú Kft. számára előnytelen, a sértettnek külön-külön is vagyoni hátrányt okozó szerződéseket, amely vagyoni hátrányok összege egyenként is nyilvánvalóan meghaladta az ötvenezer forintos szabálysértési értéket [Btk. 462. § (2) bekezdés c) pont].

[50] Nem tévedett tehát az eljáró bíróság, amikor a II. rendű terhelt terhére rótt bűncselekményt folytatólagosan elkövetettnek minősítette.

[51] A védő kifogásolta a II. rendű terhelt társtettesként történt felelősségre vonását is.

[52] E vonatkozásban a védői érvelés helytálló.

[53] A Btk. 13. § (3) bekezdése szerint társtettesek azok, akik a szándékos bűncselekmény törvényi tényállását egymás tevékenységéről tudva, közösen valósítják meg.

[54] A társtetteségnek alapvetően két ismérve van: tárgyi oldalon a bűncselekmény közös megvalósítása, alanyi oldalon pedig az a tudat, hogy az elkövetési tevékenységek egymást kiegészítik.

[55] A következetes ítélkezési gyakorlat szerint az egymás mellett, közös megegyezéssel, akaratelhatározással, a közös vagyoni érdekek biztosítása érdekében tevékenykedő elkövetők társtettesek {BH 1995.73., Kúria Bfv.III.36/2018/7. [20] bekezdés}.

[56] A törvényi tényállásból következően a hűtlen kezelés tette kizárólag meghatározott tulajdonságokkal rendelkező személy (ún. speciális alany) lehet, olyan, akit idegen vagyontárgy kezelésével bíztak meg.

[57] Ebből következően társtettesi elkövetésről is csak akkor lehet szó, ha valamennyi társtettes rendelkezik a speciális alanyiság feltételével, azaz vagyontárgykezelői kötelezettség terheli.

[58] Jelen ügyben az I. rendű és a II. rendű terhelt tekintetében erről egyidejűleg, egy időben nincsen szó.

[59] Az irányadó tényállás egyértelműen rögzíti, hogy a II. rendű terhelt 2011. január 1. napjától 2011. szeptember 30. napjáig, míg az I. rendű terhelt 2011. október 1. napjától volt az 1. számú Kft. ügyvezetője.

[60] Ez az jelenti, hogy e pozícióban egymást váltották, közösen nem voltak ügyvezetők.

[61] Ezzel összefüggésben a tényállás szerint az I. rendű terhelt

– 2011. január 1-jétől kezdődően határozatlan idejű munkaviszonyt létesített az 1. számú Kft. sértettjével;

– munkaköre általános ügyvezető-helyettes volt, felette a munkáltatói jogköröket a II. rendű terhelt gyakorolta;

– az I. rendű terhelt a munkaszerződésében arra vállalt kötelezettséget, hogy a feladatkörébe tartozó munkát legjobb tudása szerint elvégzi, a kapott utasításokat maradéktalanul teljesíti, a munkáltató tulajdonát megvédi, károkozás esetén pedig felelősséggel tartozik;

– munkaköri leírása szerint általános ügyvezető-helyettesként a feladatköréhez tartozott a parkolási divízió tevékenységének szervezése, irányítása;

– szerződést, illetve arra irányuló megállapodást önállóan azonban nem jegyezhetett, csak arra irányuló írásos felhatalmazás alapján.

[62] Kétségtelen, hogy nem kizárólag az ügyvezetésre, képviselőre feljogosított személyek lehetnek vagyontárgykezeléssel megbízottak.

[63] A gazdasági társaság működése során a gazdasági tevékenység végzése számtalan olyan döntés meghozatalával jár, ami a vagyontárgykezelés fogalmkörébe tartozik. A vagyontárgykezelés nem azonos a rábízott érték gondos használatával és megőrzésével, hanem a vagyontárgy egésze vagy egyes részei tekintetében olyan döntések, rendelkezések meghozatalát jelenti, melynek folytán a vagyontárgy csökken vagy gyarapszik, illetőleg egyes részei helyébe más érték lép.

[64] Így tehát a gazdasági társaság ügyvezetése, képviselője, és a vagyontárgykezelése is eltérő fogalmat jelent, és más tevékenységi kört fed le. Ugyanígy a hűtlen kezelés törvényi tényállásában szereplő idegen vagyontárgy kezelésével való megbízás sem azonos a rábízással. A kezelői kötelezettség a jogszabályi, munkaköri leíráson túlmenően még akár írásban nem rögzített vagyontárgykezelői szokás is lehet (Kúria Bfv.II.328/2015/14. szám).

[65] Ezzel szemben azonban az irányadó tényállás egyáltalán nem tartalmaz ténymegállapítást arra vonatkozóan, hogy az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt ügyvezetői megbízatásának időtartama alatt a vagyontárgykezelés körébe tartozó feladatot látott el.

[66] Éppen ellenkezőleg, az idézett tényállás kifejezetten azt rögzíti, hogy az I. rendű terhelt szerződést, illetve arra irányuló megállapodást önállóan nem jegyezhetett, erre csak írásos felhatalmazás alapján volt lehetősége {Békéscsabai Járásbíróság 11.B.200/2020/186. számú ítélet [40] bekezdés}.

[67] Ha az lett volna a valós helyzet, hogy a kezdetektől fogva az I. rendű és a II. rendű terhelt egyaránt vagyontárgykezelői kötelezettséggel rendelkezik, a társtettesesség megállapításának

nem lett volna akadály. Ehhez képest azonban egymást követően, egymást váltva terhelte őket a vagyonkezelői kötelezettség.

[68] Ebből pedig az következik, hogy a 2011. szeptember 30. napjáig terjedő időszakban a rábízott vagyon kezelője, a bűncselekmény speciális alanya kizárólag a II. rendű terhelt volt. Az ezen időszakban elkövetett bűncselekményhez a speciális alanyiság feltételeinek hiányában az I. rendű terhelt tevékenysége társtettesi minőségben nem kapcsolódhatott.

[69] Ez pedig azt jelenti, hogy az 1. számú Kft. sértett számára utóbb vagyoni hátrányt okozó, 2011. október 1. napjáig kötött szerződések tekintetében a II. rendű terhelt (önálló) tettesként felel.

[70] Mindez azonban fordítva is igaz: mivel 2011. október 1. napját követően a II. rendű terhelt már nem volt az 1. számú Kft. ügyvezetője, és ebből adódóan nem volt vagyonkezelői kötelezettsége sem, az I. rendű terhelt ezt követően – szintén önálló tettesként – megvalósított cselekményeiért nem vonható büntetőjogi felelősségre. Ezt az is kizárja, hogy ekkor már nem volt a társaság alkalmazottja sem, így semmilyen ráhatással nem bírt, nem bírhatott a vagyonkezelésre, így arra sem, hogy az I. rendű terhelt milyen összegű kifizetéseket eszközölt, hagyott jóvá..

[71] A II. rendű terhelt büntetőjogi felelőssége tehát a 2011. január 1. és 2011. szeptember 30. napja közötti időszakban megkötött szerződésekkel összefüggésben felmerülő vagyoni hátrány okozására terjed ki, amely időszakban – e szerződésekkel összefüggésben – a tényállásból következően önállóan terhelte vagyonkezelői kötelezettség.

[72] A fent idézettek szerint a tényállás azt tartalmazza, hogy a reálisan szükséges összegnél – az átlagos piaci ár mellett – 45.484.799 forinttal magasabb összeg került kifizetésre. A tényállás alapján a kifizetések érdekében már nem a II. rendű terhelt intézkedett.

[73] A sértettnél felmerült vagyoni hátrányhoz vezető okfolyamatot kétségtelenül a II. rendű terhelt indította el azzal, hogy a 2011. július 19-én és 2011. augusztus 29-én aláírta a sértett számára kedvezőtlen szerződéseket, a vagyoni hátrány bekövetkezéséhez azonban szükség volt az őt ügyvezetői pozícióban váltó I. rendű terhelt további cselekményeire is.

[74] A II. rendű terhelt egyenes szándéka értelemszerűen kiterjedt a vagyoni hátrány okozására, de a hátrány bekövetkezéséhez szükséges további cselekmények az ő vonatkozásában nem állapíthatók meg, azok neki nem felróhatók.

[75] Ebből pedig az következik, hogy a II. rendű terhelt a bűncselekmény elkövetését megkezdte, a szándéka kétségtelenül kiterjedt a vagyoni hátrány okozására, de az eredménybűncselekmény nem vált befejezetté, így tehát kísérlet miatt vonható felelősségre [Btk. 10. § (1) bekezdés].

[76] A vagyon elleni bűncselekmény minősítése ekként a célzott vagyoni hátrány összegéhez igazodó.

[77] Az irányadó tényállás – másodfokú bíróság által nem érintetten – változatlanul azt tartalmazza, hogy a II. rendű terhelt az általa kötött szerződésekkel 124.200.000 forint + áfa, azaz összesen 159.000.000 forint kötelezettséget vállalt a 2. számú Kft. felé úgy, hogy a reálisan szükséges összeg valójában 59.000.000 forint + áfa lett volna {Békéscsabai Járásbíróság 11.B.200/2020/186. számú ítélet [105] bekezdés}.

[78] Ebből következően a II. rendű terhelt szándéka 65.200.000 forint + áfa vagyoni hátrány okozására terjedt ki, amely a Btk. 459. § (6) bekezdés d) pontja alapján különösen nagy.

[79] Nem sértett törvényt tehát az eljáró bíróság, amikor a II. rendű terhelt bűnösségét hűtlen kezelés büntetében megállapította, melynek helyes minősítése a kifejtettek alapján

folymatolatogosan elkövetett hűtlen kezelés büntettének kísérlete [Btk. 376. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont].

[80] Ez azonban csupán olyan minősítési hiba, ami nyilvánvalóan nem eredményezett törvénysértő büntetést. A bűnösség nem változott, a helyes minősítéshez (elkövetési magatartáshoz) képest

a kiszabott 1 év – végrehajtásában 2 év próbaisőre felfüggesztett – szabadságvesztés, miként a 2 év gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltás büntetés törvényes.

[81] Ekként a Kúria a II. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva – miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a megtámadott határozatot a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdése alapján a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

[82] *A döntés elvi tartalma*

A hűtlen kezelés tette (társtette) speciális alanyként csak olyan személy lehet, akit vagyongkezelői kötelezettség terhel. Amennyiben a tényállás valamelyik elkövető vonatkozásában nem rögzíti a vagyongkezelési kötelezettségre vonatkozó tényeket, esetében a társtettesi elkövetői alakzat megállapítása kizárt.

IV.

[83] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[84] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételt előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételt előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2025. április 1.

Molnár Ferencné dr. s.k. a tanács elnöke, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. előadó bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró, Dr. Horváth Péter s.k. bíró, Dr. Varga Eszter s.k. bíró

A kiadmány hitelűl:

bírószági ügyintéző